

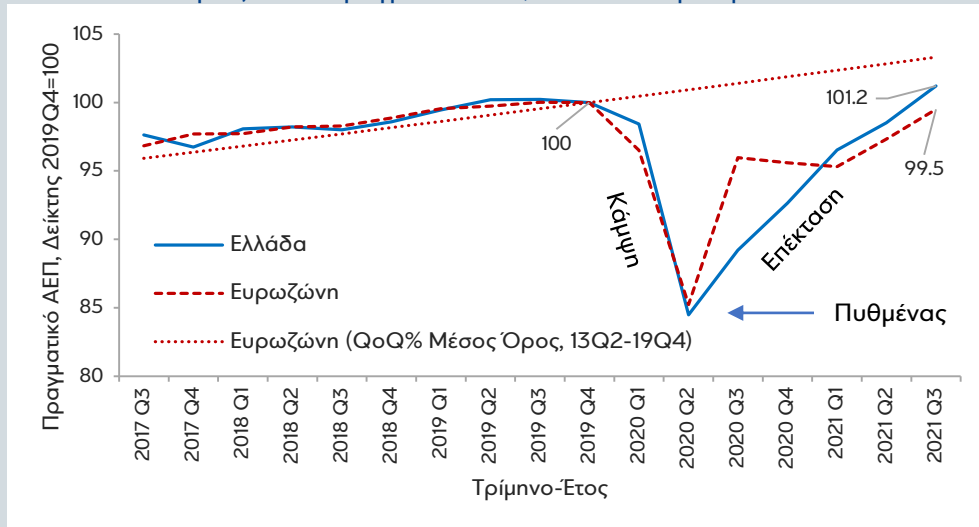
7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

10 Δεκεμβρίου 2021, Τεύχος 399

Από τη βαθιά τεχνική ύφεση σε δυναμική ανάκαμψη – Μεσοπρόθεσμες ευκαιρίες αλλά και προκλήσεις

Η ελληνική οικονομία λόγω της υψηλής εξάρτησής της από τις υπηρεσίες και δη τον τουρισμό, υπέστη μεγάλο πλήγμα κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου της υγειονομικής κρίσης. Η βαθιά συρρίκνωση της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας ήταν σε μεγάλο βαθμό τεχνική, καθότι η κυβέρνηση αναγκάστηκε να λάβει μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης και αναστολής λειτουργίας πολλών επιχειρήσεων για τον περιορισμό εξάπλωσης της νόσου. Εντούτοις, παράλληλα με τα περιοριστικά μέτρα και σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφαρμόστηκαν επεκτατικές δημοσιονομικές παρεμβάσεις στηρίζοντας το διαθέσιμο εισόδημα, την απασχόληση και τη ρευστότητα των επιχειρήσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη συγκράτηση της πολλαπλασιαστικής επίδρασης της αρχικής διαταραχής στη ζήτηση και την προσφορά.¹ Οι εν λόγω πολιτικές αντανακλώνται στο υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα, δηλαδή στη δημιουργία μελλοντικών υποχρεώσεων.

Σχήμα 1: Ελλάδα και Ευρωζώνη – Πραγματικό ΑΕΠ, Εποχικά Διορθωμένα Στοιχεία

Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research

Τη βαθιά τεχνική ύφεση τη διαδέχτηκε ανάκαμψη τύπου «V», ήτοι δυναμική, απότομη. Βάσει των τριμηνιαίων εθνικών λογαριασμών (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ), ο πυθμένας του τρέχοντος οικονομικού κύκλου

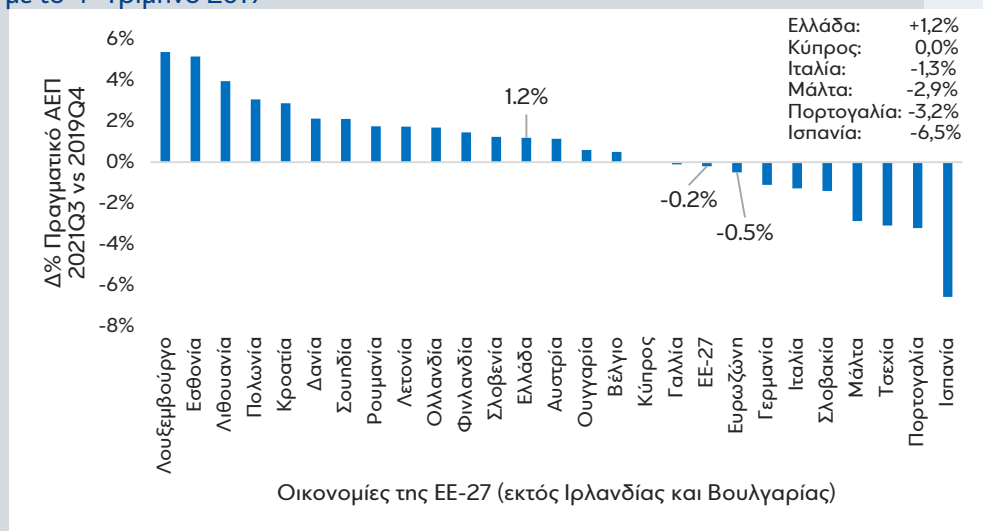
¹ Σύμφωνα με το προσχέδιο κρατικού προϋπολογισμού 2022, η συνολική αξία των παρεμβάσεων την περίοδο 2020-2022 ανέρχεται στα €42,7 δισεκ. (€23,1 δισεκ. το 2020, €16,7 δισεκ. το 2021 και €2,9 δισεκ. το 2022).

Συγγραφείς

Στυλιανός Γ. Γώγος, PhD
Ερευνητής Οικονομολόγος
sgogos@eurobank.gr

ήταν το 2^ο τρίμηνο 2020 (βλέπε Σχήμα 1), δηλαδή η περίοδος του πρώτου lockdown, με το πραγματικό ΑΕΠ να μειώνεται κατά 15,5% σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο 2019. Η φάση της επέκτασης ξεκίνησε το 3^ο τρίμηνο 2020, η οικονομία παρουσίασε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα στον δεύτερο γύρο των περιοριστικών μέτρων και το 3^ο τρίμηνο 2021, επιτυγχάνοντας ρυθμό μεγέθυνσης της τάξης του 2,7% QoQ / 13,4% YoY, το πραγματικό ΑΕΠ στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στα €46,5 δισεκ., μεγαλύτερο κατά 1,2% σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα. Η εν λόγω επίδοση είναι υψηλότερη σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ-27 (-0,2%) και της Ευρωζώνης (-0,5%) και κατατάσσει την ελληνική οικονομία στην πρώτη θέση ανάμεσα στις χώρες του Νότου σε όρους ανάκαμψης από την πανδημία (βλέπε Σχήμα 2).²

Σχήμα 2: Ελλάδα και Κράτη Μέλη της ΕΕ-27 – Πραγματικό ΑΕΠ το 3^ο Τρίμηνο 2021 σε Σχέση με το 4^ο Τρίμηνο 2019

Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research

Δύναται να υποστηριχτεί, ότι η σωρευτική μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία 5 τρίμηνα εδράζεται στους εξής παράγοντες (οι περισσότεροι, με διαφορετική ένταση, είναι κοινοί για το σύνολο των κρατών της ΕΕ-27):

1. Σε αμιγώς τεχνικούς. Όπως τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης και αναστολής λειτουργίας πολλών επιχειρήσεων οδήγησαν σε μείωση της παραγωγής, έτσι και το σταδιακό άνοιγμα των οικονομικών-κοινωνικών δραστηριοτήτων οδήγησε σε αύξηση της παραγωγής. Η εφεύρεση του εμβολίου και η πρόοδος στο πεδίο της φαρμακευτικής αγωγής αποτέλεσαν καταλύτες για την άρση των φυσικών περιορισμών και τη μείωση της αβεβαιότητας.
2. Στην προσαρμογή των φορέων της οικονομίας, δηλαδή των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων και της κυβέρνησης, στις νέες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία. Η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών (ψηφιοποίηση) στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα επιταχύνθηκε, στοιχείο που αναμένεται να δημιουργήσει σημαντικά οφέλη, σε όρους παραγωγικότητας, αλλά και αναδιατάξεις, σε όρους απασχόλησης συγκεκριμένων κλάδων, στο μέλλον.

² Βάσει της μεθοδολογίας του ισοζυγίου πληρωμών, οι τουριστικές εισπράξεις ως ποσοστό του ονομαστικού ΑΕΠ το 2019, ήταν 9,9% στην Ελλάδα, 12,6% στην Κύπρο, 12,1% στη Μάλτα, 8,6% στην Πορτογαλία και 5,7% στην Ισπανία.

3. Στα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης. Το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, η απασχόληση και η ρευστότητα των επιχειρήσεων στηρίχτηκαν. Με αυτόν τον τρόπο συγκρατήθηκε το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα της αρχικής διαταραχής στη ζήτηση και την προσφορά. Ωστόσο, οι εν λόγω πολιτικές δημιούργησαν μελλοντικές υποχρεώσεις, καθότι το δημοσιονομικό έλλειμμα αυξήθηκε σε υψηλά επίπεδα.³
4. Στη συνεργασία των κρατών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενεργοποίησε τη γενική ρήτρα διαφυγής, αίροντας τους δημοσιονομικούς περιορισμούς που αντιμετώπιζε η ελληνική οικονομία (επίτευξη πρωτογενών πλεονασμάτων στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας). Επιπρόσθετα, στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, κατά παρέκκλιση των κανόνων της, ενέταξε τα ελληνικά κρατικά ομόλογα στο έκτακτο πρόγραμμα αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας. Ως εκ τούτου, η ρευστότητα ενισχύθηκε και το κόστος χρηματοδότησης μειώθηκε. Τέλος, η δημιουργία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας βελτίωσε τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας την επαύριον της πανδημίας.
5. Στο ισχυρό προϊόν του ελληνικού τουρισμού και στις αντοχές των ελληνικών εξαγωγών εμπορευμάτων. Παρά τις έκτακτες συνθήκες, οι τουριστικές εισπράξεις ενισχύθηκαν άνω των προσδοκιών την περίοδο των καλοκαιρινών και των φθινοπωρινών μηνών του τρέχοντος έτους.

Πίνακας 1: Πραγματικό ΑΕΠ, Προσέγγιση Δαπάνης, Εποχικά Διορθωμένα Στοιχεία

Αλυσωτοί Δεικτ. Όγκου Σταθερές Τιμές	Q4-19	Κάμψη	Επέκταση	Προ Πανδημίας	Q3-21 Δισεκ. €
	Δισεκ. €	Q2-20 vs Q4-19 %	Q3-21 vs Q2-20 %	Q3-21 vs Q4-19 %	
ΑΕΠ	45,9	-15,5	+19,8	+1,2	46,4
Ιδιωτική Κατανάλωση	31,8	-14,0	+14,3	-1,8	31,2
Δημόσια Κατανάλωση	8,8	+1,9	+5,6	+7,6	9,5
Επενδύσεις	6,0	-6,0	+19,6	+12,4	6,8
Πάγια	4,9	-2,6	+22,2	+19,0	5,9
Εξαγωγές	17,5	-30,2	+42,2	-0,7	17,4
Αγαθά	7,6	-1,4	+18,6	+17,0	8,9
Υπηρεσίες	9,8	-53,2	+85,9	-13,1	8,6
Εισαγωγές	18,1	-16,3	+32,7	+11,1	20,1
Αγαθά	12,9	-12,5	+22,5	+7,2	13,9
Υπηρεσίες	5,3	-29,9	+67,7	+17,5	6,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research

Αρνητική Συνεισφορά στην Ποσοστιαία Μεταβολή του Πραγματικού ΑΕΠ**Θετική** Συνεισφορά στην Ποσοστιαία Μεταβολή του Πραγματικού ΑΕΠ

Η επίδραση των προαναφερθέντων παραγόντων στη μακροοικονομική επίδοση της Ελλάδας αποτυπώνεται στον Πίνακα 1. Αναλυτικά, παρουσιάζουμε την ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ και των συνιστωσών του (σε σταθερές τιμές), το 2^ο τρίμηνο 2020 σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο 2019 (φάση

³ Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Νοέμβριος 2021), το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης στην Ελλάδα αναμένεται να διαμορφωθεί στο -9,9% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2021, -3,9% το 2022 και -1,1% το 2023 (από -10,1% το 2020 και +1,1% το 2019). Τα αντίστοιχα μεγέθη στην Ευρωζώνη εκτιμώνται στο -7,1% το 2021, -3,9% το 2022 και -2,4% το 2023 (από -7,2% το 2020 και -0,6% το 2019).

κάμψης), το 3^ο τρίμηνο 2021 σε σχέση με το 2^ο τρίμηνο 2020 (φάση επέκτασης) και το 3^ο τρίμηνο 2021 σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο 2019. Τα αποτελέσματα έχουν ως ακολούθως:

1. Η ιδιωτική κατανάλωση, στηριζόμενη σε έναν βαθμό στα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης, κάλυψε το 87,5% των απωλειών του αρχικού lockdown. Το 3^ο τρίμηνο 2021 υπολείπονταν μόλις κατά 1,8% σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα. Αυτό το αποτέλεσμα υποδηλώνει ότι ένα μεγάλο ποσοστό του τεχνικού οφέλους από το άνοιγμα της οικονομίας «καταναλώθηκε». Η συσσωρευμένη ακούσια και εκούσια αποταμίευση αναμένεται να χρηματοδοτήσει δαπάνες κατανάλωσης στο μέλλον. Ωστόσο, ένα μέρος των συσσωρευμένων αποταμιεύσεων θα οδηγηθεί στην εκπλήρωση υποχρεώσεων που είχαν ανασταλεί.
2. Οι επενδύσεις, παρά την αβεβαιότητα, ήταν υψηλότερες κατά 12,4% (19,0% στα πάγια) το 3^ο τρίμηνο 2021 σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα. Πάνω από το 80,0% της αύξησης των επενδύσεων παγίων προήλθε από τις κατηγορίες των κατοικιών, των άλλων κατασκευών και του μηχανολογικού εξοπλισμού και οπλικών συστημάτων. Ωστόσο, το μέγεθος τους παραμένει μικρό και δεν δύναται, τουλάχιστον προς το παρόν, να καλύψει τις αντίστοιχες αποσβέσεις.⁴ Οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αναμένεται να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο για την κάλυψη του επενδυτικού κενού που δημιούργησε η κρίση χρέους.
3. Η δημόσια κατανάλωση στήριξε την εγχώρια ζήτηση κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Το 3^ο τρίμηνο 2021 ήταν υψηλότερη κατά 7,6% σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο 2019. Η εν λόγω πορεία αναμένεται να αντιστραφεί στα επόμενα τρίμηνα λόγω της αναγκαίας δημοσιονομικής προσαρμογής.
4. Οι εξαγωγές, λόγω της αρχικής ανθεκτικότητας και μετέπειτα επέκτασης των εξαγωγών εμπορευμάτων, αλλά και της ανάκαμψης των εξαγωγών υπηρεσιών (τουρισμός και μεταφορές), προσέγγισαν τα επίπεδα του 4^{ου} τριμήνου 2019. Εξαιτίας της φύσης της διαταραχής, η επίδοση δεν ήταν ομοιόμορφη στους δύο τομείς, με τις εξαγωγές αγαθών το 3^ο τρίμηνο 2021 να υπερβαίνουν κατά 17,0% τα προ πανδημίας επίπεδα και τις εξαγωγές υπηρεσιών να υπολείπονται κατά 13,1%.
5. Η ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης οδήγησε σε αύξηση των εισαγωγών, άνω των προ πανδημίας επιπέδων κατά 11,1%. Το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών υπηρεσιών το 3^ο τρίμηνο 2021 ήταν υψηλότερο κατά €1,9 δισεκ. σε τρέχουσες τιμές σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο 2019.⁵

Μετά τη δημοσίευση των θετικών αποτελεσμάτων του 3^{ου} τριμήνου 2021, η περαιτέρω βελτίωση των εκτιμήσεων της κυβέρνησης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάκαμψης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης το 2021 (6,9%, 7,1% και 6,7% και 6,5% αντίστοιχα), θεωρείται πιθανή. Στο Σχήμα 3 παρουσιάζουμε μια αριθμητική άσκηση (όχι εκτίμηση) για τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης το 2021 συναρτήσει εναλλακτικών μεγεθών για τον τριμηνιαίο ρυθμό μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ το 4^ο τρίμηνο 2021.

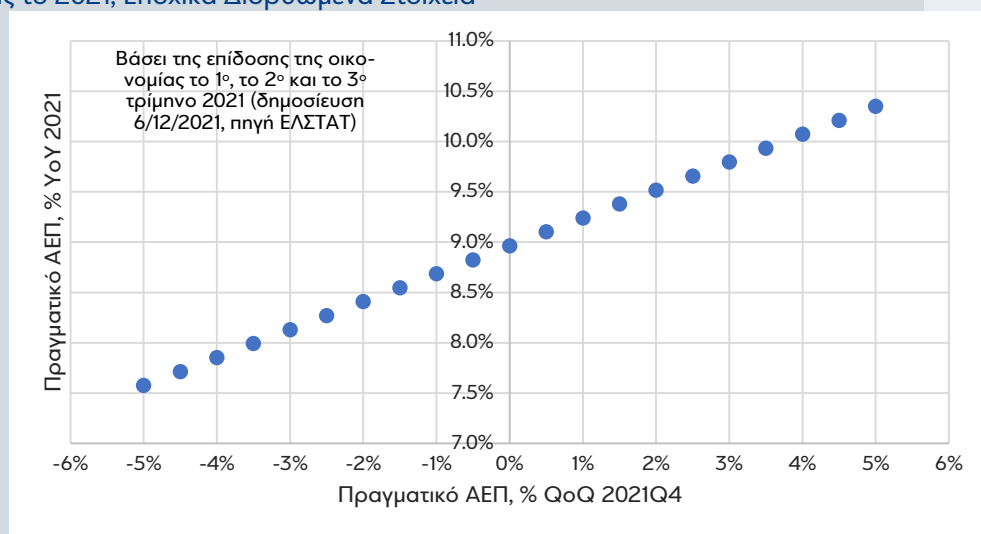
⁴ Βλέπε <https://www.eurobank.gr/el/omilos/oikonomikes-analuseis/elliniki-oikonomia/7-imeres-oikonomia-29-10-21>

⁵ Το εν λόγω αποτέλεσμα προκύπτει από τη διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου εμπορευμάτων κατά €0,9 δισεκ. και από τη συρρίκνωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά €0,9 δισεκ. Σε σταθερές τιμές, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών το 3^ο τρίμηνο 2021 ήταν υψηλότερο κατά €2,1 δισεκ. σε σχέση με το 4^ο τρίμηνο 2021.

Επί παραδείγματι, αν το πραγματικό ΑΕΠ στην Ελλάδα το 4^ο τρίμηνο 2021 συρρικνωθεί κατά 3,0% σε σχέση με το 3^ο τρίμηνο 2021, τότε ο πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης για το σύνολο του έτους 2021 θα είναι 8,1%.

Αντιστοίχως πιθανή είναι η συγκράτηση ή η προς τα κάτω αναθεώρηση των εκτιμήσεων για τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης το 2022. Οι λόγοι είναι οι εξής: 1^ο μείωση των περιθωρίων κυκλικής ανάκαμψης, 2^ο ενεργειακή κρίση και επίδραση των πληθωριστικών πιέσεων, 3^ο εξελίξεις στο μέτωπο της πανδημίας (μετάλλαξη «ό μικρον») και 4^ο σταδιακή άρση των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης.

Σχήμα 3: Ελλάδα – Άσκηση Ευαισθησίας (όχι εκτίμηση) για τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης το 2021, Εποχικά Διορθωμένα Στοιχεία

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research

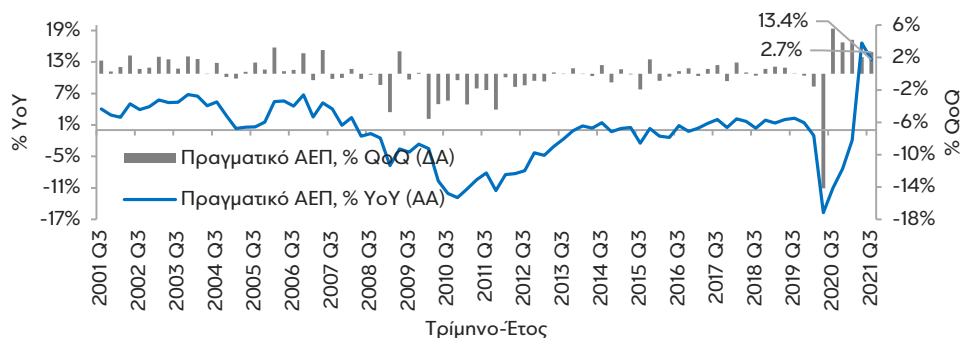
Σημείωση: ο ετήσιος πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης για το σύνολο του έτους υπολογίζεται με βάση τα μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία. Η άσκηση ευαισθησίας που παρουσιάζεται στο διάγραμμα έγινε με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία. Το 2020 ο ετήσιος πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης ήταν -9,02 βάσει των μη εποχικά διορθωμένων στοιχείων και -8,78% βάσει των εποχικά διορθωμένων στοιχείων (1,80% vs 1,78% το 2019 και 1,67% vs 1,52% το 2018). Συνεπώς, η απόκλιση των αποτελεσμάτων των δύο χρονολογικών σειρών είναι πολύ μικρή.

Πίνακας Α1 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Το 3^ο τρίμηνο 2021 η ετήσια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ ήταν +13,4% YoY (+16,6% YoY (2021Q2) και -11,0% YoY (2020Q3)) και η αντίστοιχη τριμηνιαία μεταβολή ήταν +2,7% QoQ (+2,1% QoQ (2021Q2) και +5,6% QoQ (2020Q3))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2021: 2021 +7,1%, 2022 +5,2%, 2023 3,6%

ΑΕΠ (% YoY, % QoQ)

Περίοδος: 2001Q3–2021Q3

Στοιχεία: τριμηνιαία

Μέσος Όρος: -0,3%

Διάμεσος: +0,5%

Μέγιστο: +16,6% (2021Q2)

Ελάχιστο: -15,7% (2020Q2)

AA = αριστερός άξονας

ΔA = δεξιός άξονας

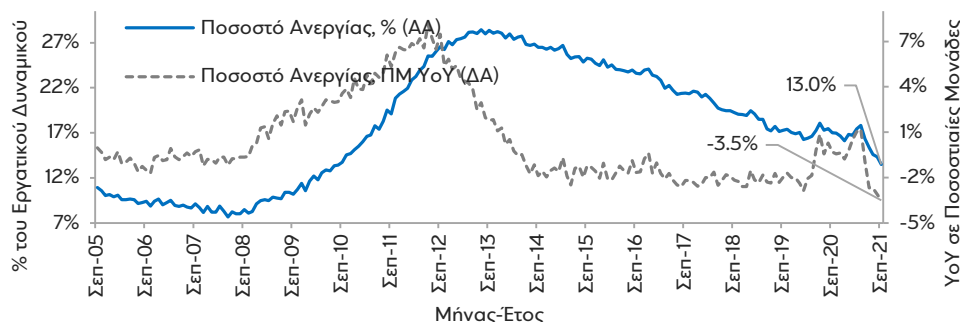
Δημοσίευση: 6/12/2021 (προσωρινά στοιχεία)

Επομ. δημ.: 4/3/2022

Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Τον Σεπτέμβριο 2021 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 13,0% (13,9% (8/2021) και 16,5% (9/2020)) και το αντίστοιχο μέσο ετήσιο μέγεθος (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν στο 15,6% (15,9% (8/2021) και 16,6% (9/2020))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2021: 2021 15,3%, 2022 15,0%, 2023 14,5%

Ποσοστό Ανεργίας (%)

Περίοδος: 9/2005-9/2021

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: 17,5%

Διάμεσος: 17,3%

Μέγιστο: 27,9% (7/2013)

Ελάχιστο: 7,2% (5/2008)

AA = αριστερός άξονας

ΔA = δεξιός άξονας

ΠΜ = ποσοστ. μοναδ.

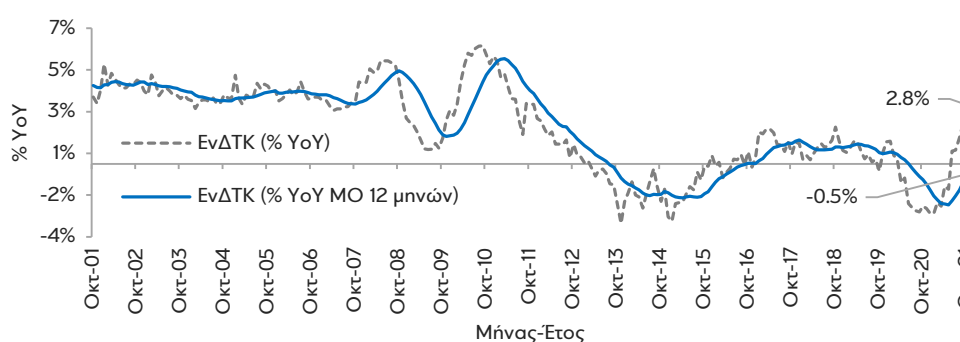
Δημοσίευση: 17/11/2021

Επομ. δημ.: 15/12/2021

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

Τον Οκτώβριο 2021 η ετήσια μεταβολή του ΕνΔΤΚ ήταν +2,8% YoY (+1,9% YoY (9/2021) και -2,0% YoY (10/2020)) και η αντίστοιχη μέση ετήσια μεταβολή (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν -0,5% YoY (-0,9% YoY (9/2021) και -0,8% YoY (10/2020))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ιουλ-2021: 2021 +0,1%, 2022 +1,0%, 2023 +0,4%

ΕνΔΤΚ (% YoY)

Περίοδος: 10/2001-10/2021

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: +1,7%

Διάμεσος: +1,6%

Μέγιστο: +5,7% (9/2010)

Ελάχιστο: -2,9% (11/2013)

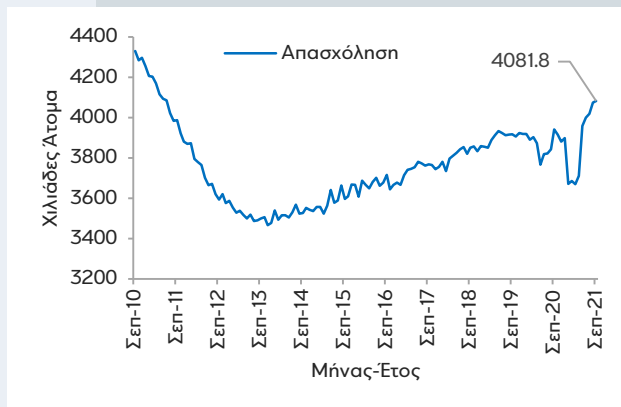
Δημοσίευση: 10/11/2021

Επομ. δημ.: 10/12/2021

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), Eurobank Research.

Πίνακας Α2: Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας και Προσδοκιών (υψηλής συχνότητας) της Ελληνικής Οικονομίας

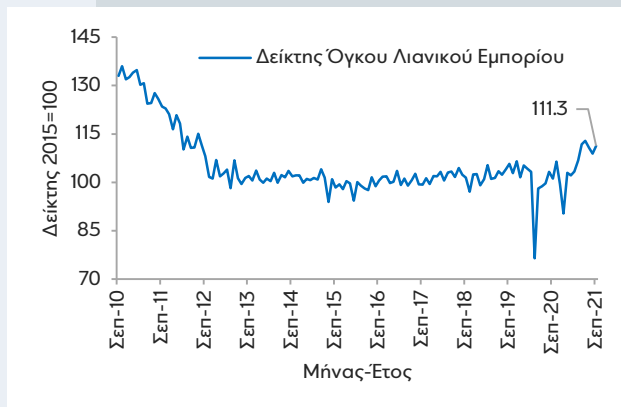
Απασχόληση (σύνολο οικονομίας): +3,6% YoY τον Σεπ-21 από +6,0% YoY τον Αυγ-21, +0,1% YoY την περίοδο Αυγ-20 – Σεπ-21 (12Μ) από -0,3% YoY την περίοδο Αυγ-19 – Σεπ-20 (επόμενη δημοσίευση: 15/12/2021)

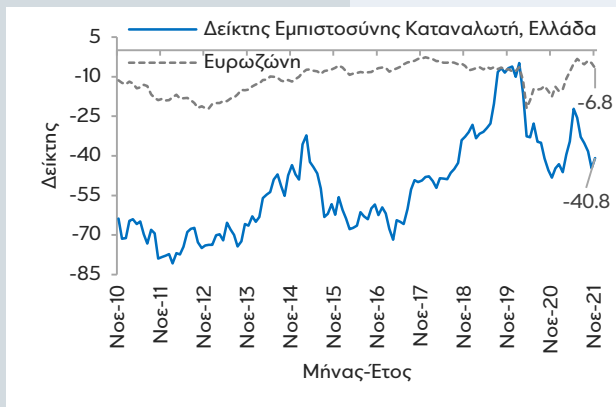
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος: 113,4 ΜΔ τον Νοε-21, +1,0 ΜΔ MoM και +22,2 ΜΔ YoY τον Νοε-21 από +2,7 ΜΔ MoM και +19,9 YoY ΜΔ τον Οκτ-21 (επόμενη δημοσίευση: 7/1/2022)

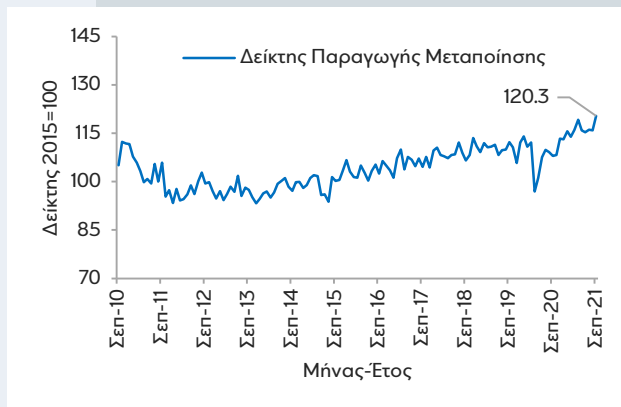
Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου: +2,2% MoM και +10,0% YoY τον Σεπ-21 από -1,6% MoM και +5,4% YoY τον Αυγ-21, +5,5% YoY την περίοδο Οκτ-20 – Σεπ-21 (12Μ) από -2,0% YoY την περίοδο Οκτ-19 – Σεπ-20 (επόμενη δημοσίευση: 31/12/2021)

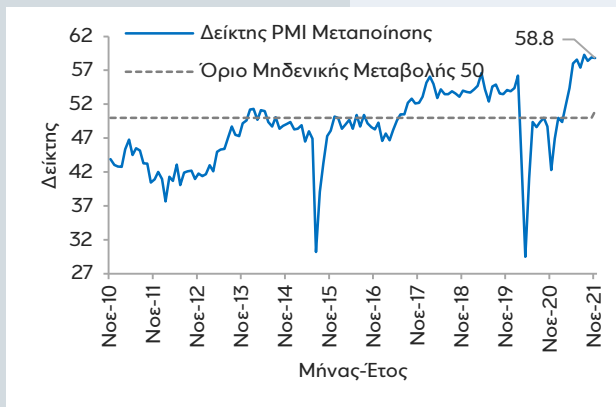
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή: -40,8 ΜΔ τον Νοε-21, +3,9 ΜΔ MoM και +7,5 ΜΔ YoY τον Νοε-21 από -6,4 ΜΔ MoM και +0,8 ΜΔ YoY τον Οκτ-21 (επόμενη δημοσίευση: 7/1/2022)

Δείκτης Παραγωγής Μεταποίησης: +3,9% MoM και +11,4% YoY τον Σεπ-21 από -0,2% MoM και +6,1% YoY τον Αυγ-21, +6,5% YoY την περίοδο Οκτ-20 – Σεπ-21 (12Μ) από -2,5% YoY την περίοδο Οκτ-19 – Σεπ-20 (επόμενη δημοσίευση: 10/12/2021)

Δείκτης PMI Μεταποίησης: 58,8 ΜΔ τον Νοε-21, -0,1 ΜΔ MoM και +16,5 ΜΔ YoY τον Νοε-21 από +0,5 ΜΔ MoM και +10,2 ΜΔ YoY τον Οκτ-21 (επόμενη δημοσίευση: 3/1/2022)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), IHS Markit, Eurobank Research.

Σημείωση: ως ΜΔ ορίζουμε τις μονάδες δείκτη και ως MoM και YoY τη μηνιαία και την ετήσια μεταβολή αντίστοιχα.

Πίνακας Α3: Βασικά Μακροοικονομικά - Μικροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Ενημέρωση: 10/12/2021	Πίνακας Α3: Βασικά Μακροοικονομικά - Μικροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας															
Μεταβλητές	Στοιχ.	Πηγή	Μέτρηση	Εποχ. Διόρθ.	Τελευταία Παρατήρηση	Παρατήρηση Προηγούμενης Περιόδου	Παρατηρήσεις Παρελθόντων Ετών									
Βασικά Επισκόπηση																
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	γ	(1), (7)	% YoY	-	-9.0%	2020	1.8%	2019	1.7%	2018	1.1%	2017	-0.5%	2016	-0.2%	2015
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			€ δις	-	167.1		183.6		180.4		177.4		175.5		176.4	
Ονομαστικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			€ δις	-	165.3		183.3		179.6		176.9		174.5		176.4	
Ποσοστό Ανεργίας			%	-	16.3%		17.3%		19.3%		21.5%		23.5%		24.9%	
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			% YoY	-	-1.3%		0.5%		0.8%		1.1%		0.0%		-1%	
Αποηλωθριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος			% YoY	-	-0.8%		0.2%		-0.2%		0.3%		-0.6%		-0.3%	
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	q		% YoY	Ναι	13.4%	2021 Q3	16.6%	2021 Q2	-11.0%	2020 Q3	2.3%	2019 Q3	0.4%	2018 Q3	2.1%	2017 Q3
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			% QoQ	Ναι	2.7%		2.1%		5.6%		0.0%		-0.2%		1.1%	
Ποσοστό Ανεργίας	m		%	Ναι	13.0%	Σεπ-21	13.9%	Αυγ-21	16.5%	Σεπ-20	16.8%	Σεπ-19	18.8%	Σεπ-18	20.9%	Σεπ-17
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			% YoY	-	2.8%	Οκτ-21	1.9%	Σεπ-21	-2.0%	Οκτ-20	-0.3%	Οκτ-19	1.8%	Οκτ-18	0.5%	Οκτ-17
Αποηλωθριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	q		% YoY	Ναι	0.9%	2021 Q3	1.3%	2021 Q2	0.3%	2020 Q3	-0.6%	2019 Q3	-0.1%	2018 Q3	0.3%	2017 Q3
Συναξ. Πραγμ. Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος																
Πραγμ. Ιδιωτική Καταναλ. (Νοικοκυριά και ΜΚΙΕΝ)	q	(1), (7)	% YoY	Ναι	8.6%	2021 Q3	13.1%	2021 Q2	-9.0%	2020 Q3	0.9%	2019 Q3	1.5%	2018 Q3	2.6%	2017 Q3
Πραγμ. Δημόσια Καταναλωτική			% YoY	Ναι	5.7%		5.6%		5.3%		-2.7%		-3.2%		-2.1%	
Πραγμ. Επενδύσεις Παγίων (Ιδιωτικές και Δημόσιες)			% YoY	Ναι	18.1%		17.7%		0.6%		8.9%		-26.1%		32.5%	
Πραγμ. Εξαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)			% YoY	Ναι	48.6%		26.3%		-34.7%		7.7%		6.9%		7.4%	
Πραγμ. Εισαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)			% YoY	Ναι	21.7%		23.7%		-7.4%		1.1%		8.4%		7.6%	
Αποτελεσματικότητα																
Πραγμ. Παραγωγικ. της Εργασίας (ανά άτομο)	q	(4), (7)	% YoY	Ναι	15.8%	2021 Q2	4.1%	2021 Q1	-13.3%	2020 Q2	0.8%	2019 Q2	-3.2%	2018 Q2	2.4%	2017 Q2
Πραγμ. Παραγωγικ. της Εργασίας (ανά ώρα εργασίας)			% YoY	Ναι	-10.3%		5.1%		14.8%		3.3%		-3.3%		2.4%	
Αγορά Εργασίας																
Απασχολούμενοι	m	(1), (7)	χιλ. άτομα	Ναι	4081.8	Σεπ-21	4073.6	Αυγ-21	3940.9	Σεπ-20	3916.9	Σεπ-19	3850.9	Σεπ-18	3768.5	Σεπ-17
Άνεργοι			χιλ. άτομα	Ναι	609.5		655.1		778.8		791.0		889.2		996.8	
Εργατικό Δυναμικό			χιλ. άτομα	Ναι	4691.3		4728.7		4719.7		4707.9		4740.1		4765.3	
Μη Ενεργός Πληθυσμός			χιλ. άτομα	Ναι	3164.4		3129.6		3168.5		3213.4		3226.2		3239.7	
Αγορά Ακινήτων																
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	q	(2), (7)	% YoY	Όχι	8.0%	2021 Q3	6.1%	2021 Q2	3.8%	2020 Q3	8.3%	2019 Q3	2.2%	2018 Q3	-0.7%	2017 Q3
Βιομηχανία και Εμπόριο																
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI)	m	(5), (7)	ΜΔ	Ναι	58.8	Νοε-21	58.9	Οκτ-21	42.3	Νοε-20	54.1	Νοε-19	54.0	Νοε-18	52.2	Νοε-17
Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	(1), (7)		% YoY	Ναι	9.7%	Σεπ-21	9.6%	Αυγ-21	-2.3%	Σεπ-20	1.5%	Σεπ-19	3.3%	Σεπ-18	2.3%	Σεπ-17
Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο			% YoY	Ναι	10.0%		5.4%		-4.3%		4.2%		2.2%		1.2%	
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο	q	(1), (7)	% YoY	Ναι	22.0%	2021 Q3	30.2%	2021 Q2	-11.5%	2020 Q3	-3.5%	2019 Q3	8.5%	2018 Q3	2.0%	2017 Q3
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον Τομέα των Αυτοκιν.			% YoY	Ναι	11.9%		83.6%		-0.9%		6.9%		14.3%		5.4%	
Εξωτερικός Τομέας																
Ισοζύγιο Τρεχοσύνων Συναλλαγών (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	Σ12m € δις	Όχι	-8.2	Σεπ-21	-8.5	Αυγ-21	-11.0	Σεπ-20	-4.0	Σεπ-19	-4.8	Σεπ-18	-3.0	Σεπ-17
Α. Ισοζύγιο Αγαθών (Α1+Α2+Α3)			Σ12m € δις	Όχι	-22.2		-21.4		-19.5		-23.4		-21.6		-19.8	
Α1. Καυσίμων			Σ12m € δις	Όχι	-4.0		-3.6		-3.7		-5.3		-4.7		-3.9	
Α2. Πλοίων			Σ12m € δις	Όχι	0.0		0.0		-0.1		-0.3		-0.1		0.0	
Α3. Χωρίς Καύσιμα και Πλοία			Σ12m € δις	Όχι	-18.1		-17.8		-15.7		-17.8		-16.8		-15.9	
Β. Ισοζύγιο Υπηρεσιών (Β1+Β2+Β3)			Σ12m € δις	Όχι	11.9		10.6		8.5		21.3		18.7		18.1	
Β1. Ταξιδιωτικό			Σ12m € δις	Όχι	8.6		7.3		4.3		15.5		13.7		12.5	
Β2. Μεταφορών			Σ12m € δις	Όχι	3.5		3.4		4.5		6.0		5.3		5.0	
Β3. Λοιπών Υπηρεσιών			Σ12m € δις	Όχι	-0.2		-0.2		-0.3		-0.2		-0.2		0.6	
Γ. Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων (Γ1+Γ2+Γ3)			Σ12m € δις	Όχι	0.9		1.0		-0.7		-1.7		-1.6		-0.8	
Γ1. Αμοιβών και Μισθών			Σ12m € δις	Όχι	-1.1		-1.0		-1.2		-1.2		-1.1		-1.1	
Γ2. Τόκων, Μερισμάτων και Κερδών			Σ12m € δις	Όχι	-0.8		-0.8		-2.4		-3.0		-3.3		-2.1	
Γ3. Λοιπών Πρωτογενών Εισοδημάτων			Σ12m € δις	Όχι	2.7		2.8		2.9		2.5		2.8		2.5	
Δ. Ισοζύγιο Δευτερογενών Εισοδημάτων (Δ1+Δ2)			Σ12m € δις	Όχι	1.3		1.4		0.7		-0.2		-0.3		-0.6	
Δ1. Γενικής Κυβέρνησης			Σ12m € δις	Όχι	1.2		1.3		0.7		-0.3		-0.6		-0.9	
Δ2. Λοιπών Τομέων			Σ12m € δις	Όχι	0.0		0.0		0.0		0.1		0.3		0.3	
Δημοσιονομικά Στοιχεία (Γενική Κυβέρνηση)																
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ	γ	(1), (7)	%	-	-10.1%	2020	1.1%	2019	0.9%	2018	0.6%	2017	0.2%	2016	-5.9%	2015
Πρωτογενές Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ			%	-	-7.1%		4.1%		4.3%		3.7%		3.5%		-2.3%	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ			%	-	206.3%		180.7%		186.4%		179.5%		180.5%		176.7%	
Επιτόκια Αναφοράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας																
Διευκόλυνση Αποδοχής Καταθέσεων	-	(2), (7)	%	-	-0.50%	18/9/19	-0.40%	16/3/16	-0.30%	9/12/14	-0.20%	10/9/14	-0.10%	11/6/14	0.00%	13/11/13
Δημοπρασίες Σταθερού Επιτοκίου			%	-	0.00%		0.00%		0.05%		0.05%		0.15%		0.25%	
Διευκόλυνση Οριακής Χρηματοδότησης			%	-	0.25%		0.25%		0.30%		0.30%		0.40%		0.75%	
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου και Τραπεζικά Επιτόκια																
Απόδοση Τίτλων Ελληνικού Δημοσίου (10 έτη), Τέλος Περιόδου	m	(6), (7)	%	-	1.25%	Νοε-21	1.34%	Οκτ-21	0.64%	Νοε-20	1.48%	Νοε-19	4.27%	Νοε-18	5.40%	Νοε-17
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων (νέων)	(2), (7)		%	-	0.05%	Οκτ-21	0.05%	Σεπ-21	0.10%	Οκτ-20	0.20%	Οκτ-19	0.28%	Οκτ-18	0.30%	Οκτ-17
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Δανείων (νέων)			%	-	3.94%		3.77%		4.10%		4.32%		4.98%		4.80%	
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων (υφιστάμενων)			%	-	0.04%		0.04%		0.10%		0.24%		0.29%		0.32%	
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Δανείων (υφιστάμενων)			%	-	3.51%		3.57%		3.77%		4.05%		4.29%		4.57%	
Χρηματοδότηση																
Γενικό Σύνολο Χρηματοδότησης (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	€ δις	Όχι	151.6	Οκτ-21	152.2	Σεπ-21	173.1	Οκτ-20	176.0	Οκτ-19	191.9	Οκτ-18	204.2	Οκτ-17
Α. Γενική Κυβέρνηση			€ δις	Όχι	33.0		33.6		26.2		19.8		17.4		18.3	
Β. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	65.7		65.6		73.9		74.6		84.3		89.3	
Γ. Ιδιώτες και ΙΜΚΙ			€ δις	Όχι	47.3		47.4		64.4		70.8		78.2		83.8	
Δ. Αγρότες, Ελευθ. Επαγγελματίες και Ατομικές Επιχ.			€ δις	Όχι	5.5		5.6		8.6		10.9		12.0		12.9	
Καταθέσεις και Ρέπος																
Σύνολο Καταθέσεων και Ρέπος (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	€ δις	Όχι	213.5	Οκτ-21	215.8	Σεπ-21	212.2	Οκτ-20	200.0	Οκτ-19	162.9	Οκτ-18	159.7	Οκτ-17
Α. Κάτοικοι Εσωτερικού (Α1+Α2+Α3)			€ δις	Όχι	182.9		182.5		166.1		153.3		148.0		136.9	
Α1. Γενική Κυβέρνηση			€ δις	Όχι	9.2		8.8		10.4		13.6		16.5		13.3	
Α2. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις (Α2.1+Α2.2+Α2.3)			€ δις	Όχι	41.2		41.6		33.9		24.9		23.8		22.5	
Α2.1. Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	1.7		1.6		1.9		1.5		1.3		1.5	
Α2.2. Λοιπά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα			€ δις	Όχι	3.4		3.4		2.4		2.2		1.7		1.6	
Α2.3. Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	36.0		36.6		29.6		21.2		20.8		19.2	
Α3. Νοικοκυριά και ΙΜΚΙ			€ δις	Όχι	132.5		132.1		121.8		114.8		107.7		101.3	
Β. Κάτοικοι Λοιπών Χωρών Ευρωζώνης			€ δις	Όχι	3.9		3.5		2.0		1.7		1.6		1.5	
Γ. Μη Κάτοικοι Ευρωζώνης			€ δις	Όχι	8.3		8.2		6.2		6.3		5.3		6.4	
Δ. Υποχρεώσεις Σχετιζ. με Μεταβίβαζ. Περιουσι. Στοιχεία			€ δις	Όχι	18.4		21.6		37.9		38.7		7.9		14.8	
Δείκτες Εμπιστοσύνης																
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	m	(3), (7)	ΜΔ	Ναι	113.4	Νοε-21	112.4	Οκτ-21	91.2	Νοε-20	108.3	Νοε-19	102.9	Νοε-18	100.6	Νοε-17
Βιομηχανία (στάθμιση 40%)			ΜΔ	Ναι	9.3		8.6		-12.4		1.4		-3.2		-3.9	
Υπηρεσίες (στάθμιση 30%)			ΜΔ	Ναι	46.3		40.5		-28.8		17.8		11			

Ομάδα Ανάλυσης και Έρευνας

Δρ. Τάσος Αναστασάτος | Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank
tanastasatos@eurobank.gr | + 30 214 40 59 706

Δρ. Στυλιανός Γώγος
Ερευνήτης Οικονομολόγος
sgogos@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 733

Άννα Δημητριάδου
Οικονομική Αναλύτρια
andimitriadou@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 793

Μαρία Κασόλα
Οικονομική Αναλύτρια
mkasola@eurobank.gr
+ 30 210 33 18 708

Όλγα Κοσμά
Ερευνήτρια Οικονομολόγος
okosma@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 728

Παρασκευή Πετροπούλου
Ανώτερη Οικονομολόγος
ppetropoulou@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 991

Δρ. Θεόδωρος Ράπανος
Οικονομικός Αναλυτής
v-trapanos@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 711

Δρ. Θεόδωρος Σταματίου
Ανώτερος Οικονομολόγος
tstamatiou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 708

Ευαγγελία Τσιμπρού
Οικονομική Αναλύτρια
etsiamprou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 712

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση που ακολουθεί: <https://www.eurobank.gr/en/group/economic-research>
Εγγραφείτε ηλεκτρονικά, σε: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/oikonomikes-analuseis/forma-ekdilosis-endiaferontos>
Ακολουθήστε μας στο [twitter](https://twitter.com/Eurobank_Group): https://twitter.com/Eurobank_Group
Ακολουθήστε μας στο [LinkedIn](https://www.linkedin.com/company/eurobank): <https://www.linkedin.com/company/eurobank>

DISCLAIMER

This report has been issued by Eurobank S.A. ("Eurobank") and may not be reproduced in any manner or provided to any other person. Each person that receives a copy by acceptance thereof represents and agrees that it will not distribute or provide it to any other person. This report is not an offer to buy or sell or a solicitation of an offer to buy or sell the securities mentioned herein, Eurobank and others associated with it may have positions in, and may effect transactions in securities of companies mentioned herein and may also perform or seek to perform investment banking services for those companies. The investments discussed in this report may be unsuitable for investors, depending on the specific investment objectives and financial position. The information contained herein is for informative purposes only and has been obtained from sources believed to be reliable but it has not been verified by Eurobank. The opinions expressed herein may not necessarily coincide with those of any member of Eurobank. No representation or warranty (express or implied) is made as to the accuracy, completeness, correctness, timeliness or fairness of the information or opinions herein, all of which are subject to change without notice. No responsibility or liability whatsoever or howsoever arising is accepted in relation to the contents hereof by Eurobank or any of its directors, officers or employees. Any articles, studies, comments etc, reflect solely the views of their author. Any unsigned notes are deemed to have been produced by the editorial team. Any articles, studies, comments etc, that are signed by members of the editorial team express the personal views of their author.

